

JÁSZAPÁTI ÉS VIDÉKE.

Társadalmi és közgazdasági hetilap. — Megjelenik minden vasárnap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	8 kor.
Fél évre	4 "
Negyed évre	2 "

Felelős szerkesztő:
ifj. Imrik József.
Telefon-szám: 9.

Egyes szám ára 20 fillér.
Nyilttér soronként 40 fill.
Kéziratokat vissza nem adunk.

Darányi egy új intézménye.

Darányi földmivelésügyi miniszter alkotásai között bizonyára nem az utolsó helyet foglalja el az az intézménye, melylyel a földmivesek tudakozó irodáját léptette életbe.

A miniszter ezen iroda felállításával azt kívánta elérni, hogy ha a fővárosba felvetődő és a hivatalok meg a hivatalos eljárások szövevényes útjain járatlan földmivesek valamely, a földmivelésügyi miniszteriumban eldöntés alá kerülő ügyes-bajos dolguk felől érdeklődni akarnak, ne legyenek magukra hagyva.

Minden minisztérium és más hivatal előtt látunk gyámoltalanul ácsorgó, kérdezősködő falusi embereket, ahogy órákat eltöltenek, mindenkit megszólítanak, felvilágosítást kérnek, de miután csak azzal nem kerültek össze, a kire a legnagyobb szükségük volna, — dolgavégezetlen kénytelenek odébb menni.

Ezt a vigasztalan állapotot mintegy varázsütéssel megszüntette Darányi az említett iroda létesítésével.

Ezután az ügyes-bajos ember egyszerűen elmegy a földmivelési palota (V. kerület, Országház-tér) portásához, akitől megtudakolja, hogy hol, melyik szám alatt van az iroda. A portástól felvezetik mindjárt az irodába. Az ott alkalmazott tisztviselőknek az a legfőbb dolga, hogy az embereket végighallgassák, sőt egyet-mást kérdezenek is, a mire talán nem is gondolunk, holott éppen abból rögtön megtudják, hogy a mi dolgunk tulajdonképpen hová tartozik. A mikor aztán megtudja a tudakozó irodabeli tisztviselő, hogy mi dologban járunk, hát ő maga nyomban utána jár a dolognak vagy jól utbaigazít.

Ilyenformán pár perc alatt szemtől-szembe az előtt a hivatalnok előtt állunk, aki ügyünkben a kívánt felvilágosítást megtudja adni.

Gondoskodott a miniszter arról is, hogy a földmives ember ne csak ak-

kor szerezhesen utbaigazítást, ha Pestre felrándul, ami mindig költséges mulatság és a legtöbb esetben fölösleges is, mert az iroda nemcsak a személyesen jelentkezőket és nemcsak folyamatban levő ügyekben támogatja a földművest, hanem a tájékoztatásra szorulóknak levélbeli megkeresésre is kimerítően válaszol.

Teszem fel, ha valaki vincellériskolába vagy kertészeti tantolyamra akarja adni a fiát, de nem tudja, hol van ilyen iskola, vagy tanfolyam és mik a felvétel feltételei? Vagy mondjuk például, hogy valaki fiatal gyümölcsfákat, vagy szőlőkarókat szeretne olcsón beszerezni, de nem tudja a módját, hogy és miképpen fogjon hozzá, hogy ezt elérhesse?

Hiszen a földmivelési miniszterium ügykörébe ezer és ezer olyan dolog tartozik, a miről jó volna bővebbet tudni, de eddig nem állott módunkban a dolognak könnyen utána járni.

Azt hiszem, kevés olyan földmives van, aki nem tudná, hogy Darányi

T Á R G A.

Az isten kertje.

Irta: Benda Jenő.

— Eső kellene! Szomjas a föld! — mondta egy ember, akivel a mezőt jártam.

S valóban én is láttam, hogy szomjas a föld. A messze látóhatár széléig tikkadt, elsárgult volt a mező, a sárga agyagos föld nagy szabálytalan sokszögekben összevissza repedezett, szájával az ég felé tátongva várta a vizet. De a víz nem jött, az ég ragyogó kék volt, a nap forrón sütött és ez a tüzes ragyogás még a meglévő kevés nedvességet is lassan elrabolta a földtől. Asszu fűszálak halálra itélten senyedtek a lábunk alatt, a fák lombja félig megsárgultan csüngött alá a galyakról. Egy szellőcske sem mozdult, olyan volt ez a mező, mintha a halál ült volna rajta. A mezei virágok lankadtan fordították

kelyhüket a föld felé; köröskörül minden elepedt egy csepp vizért.

Pedig a víz nem hiányzott, alig egy kőhajtásnyira tőlünk volt elég: a kiszikkadt mezőiséget keresztülvágva ezüstös szalagban kigyózott ott egy bővizű folyam. Hőmpölyögve kergette ott egymást sok millió vizezepp. Az üde, az erős, a hatalmas élet lakott bennük, amiért a két parton két oldalt eltikkadt a szomjazó mező; de ők nem álltak meg, hanem csobogva szaladtak előre és lejtős pályájukon egymásra zudulva gördültek tovább. Haragudtam a folyóra. Milyen kegyetlenség szomjan hagyni az egész mezőt! Es sajnáltam az asszu füveket. Szegények! Erős gyökérszálakkal ime ide vannak kötözve az agyagos földhöz s nicsen elég hatalom bennük, hogy kitépve magukat a száraz rögök közül, tiz lépést tegyenek a hűvös folyam felé!

Az ember mégis szerencsésebb teremtménye az istennek — gondolkoztam hangos szavakban — mert hogyha éhes, fölkeresi a táplálékot, hogyha szomjas, oda mehet, ahol inni lehet.

Az ember, akivel együtt jártam a mezőt, erre csak annyit felelt:

— Attól függ, hogy mire éhes és hogy mire szomjazik!

Csodálkozva álltam meg és kérdően emeltem rá a pillantásomat.

— Látszik, hogy ön soha sem járt még az isten kertjében! — felelte ő.

És mert kíváncsi voltam, volt olyan szives és azonnal elvezetett az isten kertjébe.

* * *

Különös kert volt ez! Millió fű, fa, virág, zagyva összevisszaságban együtt. Az első pillanatban azt hittem, hogy ez is csak olyan rengeteg, mint a többi. De az a különös, rejtelmes zsihogás, elhaló sóhajtozás, ami az egész térséget betöltötte, hamarosan zavart töprengésbe ejtett. Hová kerültem? Milyen misztikus, ijesztő élet folyik itt? Lábam előtt egy bokor nefelejts nevetett. Egyszerre azt látom, hogy az apró kék szírom fejcskék összehajolnak, a zöld levelek közül két gyönyörű szép égszínű szem rajzolódik

HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT VÉGKIÁRUSÍTÁS.

Üzletem teljesen újjáalakítása előtt raktáramat végkiárusítom, ritka alkalom kínálkozik tehát igen tisztelt vevőimnek, első rendű minőségű árucikkekkel 20—25 %-al a rendes árnál olcsóbban beszerezhetni.

Kiárusításra kerülnek:

férfi ingek, alsó nadrágok, zsebkendők, nyakkendők, kalapok, női-férfi és gyermekcipők, női bluzok, övek, szőrmeboák, kötények, ernyők, gyermekruhák, harisnyák és egyéb raktáron levő uri és női divatcikkek.

KALMÁR MIKSA cipő, kalap, divat és fehérenemű különlegességek áruháza

Alapítotott 1888.

SZOLNOK, főtözsde mellett.

Alapítotott 1888.

földmvelési miniszter sorsunk megkönnyítése kedvéért a földmivesek részére hasznos tudnivalókat (pl. a fatenyésztésről, a nemes fűz termeléséről, a mezőgazdaságra ártalmas rovarok elleni védekezésről, a gazdasági munkások és a gazdasági cselédek törvényéről, az országos gazdasági munkás- és cselédpénztárról stb.) a nép nyelvén tudó szakférfiakkal megíratta és ezen ismertető füzeteket ingyen oda ajándékozza az érdeklődőknek.

Azért hozom fel ezt, mert tudom, hogy ezeket a hasznos és könnyen megérthető utmutató könyvecskéket a földmivesek tudakozó irodájától is meg lehet kapni.

A midőn ezeket megírtam, az a gondolat adta kezembe a tollat, hogy jó lesz, ha földmivestársaim közül minél többen tudomást szereznek erről az üdvös intézményről, mert biztosra veszem, hogy hálával fognak ezen soraimra gondolni, ha valamilyen ügyes-bajos dolgukban a tudakozódó irodához fordultak, a melynek, ha levelet ír az ember, ez a pontos címe: Földmivesek tudakozódó irodája, Budapest, V., Országház-tér, földmvelési minisztérium II. emelet.

Alkalmilag okos dolog lesz igénybe venni és magunkat sok lótasfutástól megmenteni.

Egy földmives.

H I R E K.

Főkönnyelvé-változás. Mint halljuk, *Csizmadia* Sándor, a Jászvidéki Takarékpénztár nagy tehetségű főkönnyelvéje még e hó folyamán megválk állásától s Nagykőrösre megy, az ottani takarékpénztár élére. Távozását úgy az inté-

zet, mely munkásságáért mindenkor hálás lehet, — mint sok jóbarátja és ismerőse sajnálja. — Helyébe jön fivére, *Csizmadia* József, — Bánfihunyadról.

Egyházközségi ülés. A helybeli egyházközség f. évi január hó 12-én, kedden délelőtt 10 órakor a község-háza tanácstermében ülést tart, melyen az új harangok átvétele s azok költségeinek utalványozásáról fognak határozni.

Halálozások. özv. *Beöthy* Lajosné szül. *Petheő* Anna f. hó 5-én délután 76 éves korában Kőrömczánán hirtelen elhunyt. Előkelő, nagy rokonság gyászolja a tiszteletrémeltó matrónt, aki az igazi uriaszony, a gondos, jó anya s a hü feleség mintaképe volt hosszú életében. Holttestét Jászapátra szállította haza a család, ahol ma, vasárnap délután 3 órakor helyezik örök nyugalomra nehái férje mellé.

Márky Béla, a „Jászvidéki Takarékpénztár” volt főkönnyelvéje, a jászkeri társadalomnak egykor kedvelt, szeretetreméltó tagja, jelenleg a dombovári takarékpénztár főkönnyelvéje — Dombováron, folyó hó 3-án, 37 éves korában, boldog házasságának 4-ik évében elhunyt. Temetése Dombováron, folyó hó 5-én délután ment végbe nagy részvét mellett. Özvegye és nagyszámu rokonsága gyászolja.

A helybeli polgári és gazdasági kör évi rendes közgyűlését ma, vasárnap délután 4 órakor tartja meg saját helyiségében. A gyűlés a múlt évi számadásokat vizsgálja felül s az új tisztikart választja meg.

Megei ujságíró egyesület. Egyik hevesmegei hírlapban olvassuk, hogy a hevesmegei ujságírók egyesülete a múlt napokban gyűlést tartott Egerben. A gyűlés a folyó ügyek elintézése előtt választásokkal, utána pedig tagfölvétellel foglalkozott. — A kis híreckske, mely erről a dolgról beszámol, szinte büszkén hirdeti, hogy az egyesület virágzó, a gyűlések látogatottak s hogy a hevesmegei ujságírók bizakodva néznek a jövőre elé!

Irigykedve, meg bizony szégyenkezve olvastuk a hírt, mert hiszen mi, kicsiny városban élő ujságírók, érezzük legjobban a hiányát a megei egyesületnek. Mi vagyunk legjobban magunkra hagyva, mi nekünk kellene a leginkább az erkölcsi támogatás, sőt sokszor a szolidaritás imponáló ereje és tekintélye is, ami nélkül manapság talán nem is lehet már eredményes munkát kifejteni vidéki ujságíróknak. — Hol van hát a megei ujságíró-egyesület? Miért hallgatunk róla?! . . . Hiszen mindnyájan akarjuk, mindnyájan kívánjuk! Ne habozzunk tovább, hanem mielőbb gyűljünk össze és alakítsuk meg; mert ha sokáig gondolkozunk, — késő lesz!

A jászkeri kaszinó az elmúlt év utolsó napján pompásan sikerült batyubált rendezett saját helyiségében. Mint halljuk, megjelent azon az egész kiséri uri társaság és sok vidéki vendég, akik kitűnő kedvvel mulattak egész az új reggeléig. Éjjel 12 órakor izletes vacsorával kedveskedtek a kiséri uri családok hölgyei, akik közül különösen Farkas Rudolfné, Küry Andorné és Küry Gézané urasszonyok voltak fáradhatatlanok a vendéglátás nagy tapintatot és sok fáradságot kívánó művészetében. — A vacsora alatt a jókedv annyira fokozódott, hogy hamarosan egy uri banda alakult Rónay Béla főjegyző vezetése alatt, amely tekintettel arra, hogy sok tagja a zenéhez semmitsem értett, igazi egyveleget játszott, amire aztán táncolhatták a párok a legkülönfélébb táncokat.

Jelen voltak asszonyok: Bódog Zsigmondné (Jászapáti), Dr. Farkas Rudolfné, Fekete Miklósné (Jászapáti), Fejes Dánielné, Katona Ambrusné, Küry Andorné, Küry Gézané, Reitter Józsefné, Rónay Béláné, Erneyi Szabó Gyuláné, Szele Alajosné, és Tóth Miklósné; leányok: Fekete Margitka (Jászapáti), Katona Ilonka és Jolánka, Krasznár Irénke, Küry Irénke, Küry Manczi, Rónay Mariska, Szele Mácsi, Tanca Irénke (Deszk) és Tóth Gizuska.

A redempció ügye dülöre jutott. Mint megbízható helyről értesülünk, a redempciós mozgalomnak teljes sikere biztosítva van. A kormány már legközelebb betérjeszti a kártalanításról szóló törvényjavaslatot, amely minden

ki. Ez a kékség azonban már nem nevet, hanem könnyezik, azután lassan-lassan hozzá rajzolódik egy bánatos, halvány asszonyarc. S deréig a földben tövezve egy harmattestű fiatal asszonyt látok, akinek hosszú, lecsüngő szőke haja van. Az asszony termete kigyózik, mintha nehéz kinnal ki szeretné tépni magát a talajból és már a szavát is hallom, a zokogással megszakgatott szomorú beszédet:

— Jaj nekem, hogy itten kell élnem, ebben a szomorú vadonban! Nekem a király kertjében lenne helyem, vagy valamelyik főuri kertben, büszke rózsák, illatos szegfűk között, ahol szorgos kertész keze gondozna. És ide vagyok kötözve egy buta pitypang mellé, akit ki nem állhatok!

Csakugyan ott állt mellette egy pitypang: széles, sárga fejű virág. Amint a figyelmem felé fordult, ez a sárga fej megnőtt, egy vas-kos, széles képű kopasz embert láttam, deréig a nefeletts mellé agyazva. Arcza kövér, a zsirtól szinte ragyogó, de a szeme komor és haragos:

— Mindig ezt a siránkozást hallom! Mi az ördögnek kellett nekem ez az asszony? Miért nem telepedtem le valahová másfelé, valamelyik kakukfű mellé, amelyik nem is sir,

nem panaszkodik, hanem boldog, hogy megtiszteltem s hálából a legtisztább, legizezsebb harmatcseppeket nekem adja! Csak elmehetnék innen! Csak elmehetnék!

És husos derekával erőlködve hajlik előre, de nem tud szabadulni. Keményen, kegyetlenül fogva tartja a föld.

Meltem megzörög valami. Egy éhes utszéli kór, rajta csunya szerb tövisék éktenkednek. Szikár alakja megnyulik, olyan lesz mint egy ösztövé kalmáré, már az arcát is meglátom, a legnagyobb, legmagasabban álló szerb tövis, egy apró, simára lenyirt ökölyi fejet mutat. Hegyes, finom orrával a levegőbe szimatol, kicsi pislogó szemével az ég felé kémlel, sovány karjai megnyújtóznak, ujjai összegömbölnék, mintha keresnének valamint, és rekedtes hangon megszólal:

— Semmi, megint semmi! Másnak milyen boldogság az élet. Az akác virág, a liliom, sőt a legutolsó kankalin is rákásra gyűjti a mézet. Mig én . . . Hiába minden szorgalom, igyekvés, semmit sem szerezhetek!

— Szamárság — hallom válaszképpen erre a beszédre pár lépéssel a lábam előtt. Egy lilás színben játszó lóherevirág mondja ezt, s bozontos fejét ráhajtja egy göröngyre. — Érdemes is kincseket gyűjteni? Itt élünk,

virágunk a földhöz szegezve, azután jön egy buta tehén és leleget bennünket. Hát ez az élet célja?

Ez a gyenge sipogás azonban belevész egy zugó, erős hangba. A hátam mögött álló terebélyes tölgyfa megrázza lombjait. Visszafordulok. Egy tövig földbe süppedt bozontos óriást látok; a bokrok és füvek közt komoran emelkedik alakja a magasba, hatalmas fejét megrázza, gigászi karjaival az eget fenyegeti:

— Undok, siránkozó törpék. S nekem itt kell maradnom közöttük, pedig ott a domb alján felém integetnek a társaim. Oh, ha közöttük lehetnék, hogyha átölelhetném őket, hogy közös erővel ostromoljuk meg az eget!

Megriadok ennyi panasztól, ennyi kiélegetetlen vágytól. Menekülni akarok, de mintha nekem is legyökerezett volna a lábam. Az epedő, panaszos, lázangó, fájdalmas hangok egész orgiája viharozva tombol körültem.

* * *

Az ember pedig, aki elvezetett ide az lsten kertjébe, durván fölkapzogat:

— No te híres, önértetes állat! Van-e joga a fajtádnak, hogy lenézze a szomszágban elepedő füveket?!

redimáló jász- és kun községnek megfelelő kárpótlási összeget juttat. Így, mint halljuk, Jászapáti község 900.000 K-t fog kapni. A hatalmas összeg fedezetéül a földtehermentesítés s a szőlődézsma-váltás állami bevételeit jelölték ki. A kárpótlási összegeket papirokban kapják a községek; — azok soha el nem idegeníthetők s csakis kulturális célokra használhatók fel. A törvényjavaslat — mint halljuk — már a f. év április havában tárgyalás alá kerül.

A községi orvosok teendői. Az 1908. évi 38-ik t.-cz., mely a községi orvosok javadalmazásáról s a községi közegészségügy rendezéséről intézkedik, — szabályozván a községi orvosok régen várt fizetés-rendezését, azok teendőit egyuttal a következőkben sorolja fel:

A községi orvos kötelessége gyógykezelni a község lakosait, ellátni segélylyel a szülönöket, külön díjazásért rendszeresen felügyelni a gondozásba adott gyermekekre, megfigyelni az egészségügyi viszonyokra befolyással lévő egyes mozzanatokat és a bajok elhárítására javaslatokat tenni, díjazás mellett végezni a himlőoltást, díjazás mellett lelkiismeretesen és személyesen végezni a halottkémlést s a kémlésről pontos jegyzőkönyveket vezetni, — felügyelni a gyógytárakra, a kisdedovóra és népiskolára, ellenőrizni a vágóhidat s a mézszárszékeket, időnkint megvizsgálni a közkutakat s az ivóvizeket, szigoruan ellenőrizni a bábákat, közreműködni az orvosrendőri hullavizsgálatoknál és boncolásoknál valamint az életmentéseknél, szigoruan ellenőrizni a fertőző betegségek ellen elrendelt intézkedések végrehajtását, előadói tisztséget végezni a község közegészségügyi bizottságában s végül minden hónapban egészségügyi jelentést tenni a felettes hatóságnak.

Mint látható, az új törvény végre egészen komolyan veszi a közegészségügyet. Ideje is már! A legtöbb községben eddig ugyanis mostoha gyermek volt az. Most aztán megszűnnek a régi patriarkális állapotok. Ellenőrzés és szakszerű megfigyelés alá kerül minden és mindenki, aki és ami csak arthat az ember egészségének. Sőt szakember, maga az orvos végzi ezen a halottkémlést is, mert az új törvény imperative rendelkezik e fontos kérdésben s így végre véget vet annak a valóban ázsiai állapotnak, ami a legtöbb helyen divott, hogy t. i. hozzá nem értő emberek végezték a halottkémlést.

Megemlítjük még, hogy a községi orvosnak évente 3 heti szabadsága van, mely időre helyettesét az alispán nevezi ki. E szabadság időtől eltekintve a községi orvos állandóan a községben tartózkodni köteles. Ha mégis távozni lenne kénytelen, 48 órai távollétét és ez időre helyettesét a községi előljáró-

ságnak köteles bejelenteni; nyolc napon belül tartó szabadságot csak a járási főszolgabíró engedélyezhet a községi orvosnak.

Felülfizetések. A jászapáti keresztény munkás-egyesület f. évi január 3-iki táncmulatságán, mely egészen jól sikerült s mindvégig teljesen rendben s a legjobb hangulat mellett folyt le, — felülfizettek a következők: Rusvay Lajos II. bíró 8 K, Fehér Zoltán és Muzamei József 2—2 K, Horváth Lajos, Bóti István, Gyenes Margit 1—1 K, Kis Péter, Iványi Imre, Rekenei Péter 40—40 f, Gömöri József 20 f, — összesen 16 K 40 f. — A rendezőség ez uton is köszönetet mond mindazoknak, akik az egyesület haladását adományaiikkal előmozdítani igyekeztek.

Farsangi hír. A jászkiséri ipartestület f. hó 16-án saját helyiségeiben táncvigalmat rendez. Beléptidj: személyenkint 1 K, családjegy 3 K.

Fővárosi látványosság. Fővárosi látványosság számba megy Budapesten a Kossuth Lajos-utcában a Petőfi Társaság kollier-e. A szép briliánsokkal ékes tárgyat a Petőfi sorsjáték főnyerője kapja. Értéke 25000 korona. Tekintettel a huzás közelségére kérjük, hogy a sorsjegyeket mielőbb rendeljék meg. Egy sorsjegy ára egy korona.

Gőzkazánvizsgálati és acetylen készülék vizsgálati díjak. A nagyközönség érdekének szem előtt tartásával a kereskedelemügyi minister elrendelte, hogy a gőzkazánvizsgálati díjak valamint az acetylen készülékek vizsgálatáért járó díjak lerovása 1909. évi január hó 1-étől kezdődőleg nem a kir. adóhivatalok útján, hanem a m. kir. postatakarékpénztár közvetítésével eszközöndők. — Befizetési lappal a ker. iparfelügyelőség látja el a kazán-, illetve acetylen készülék tulajdonosokat, kik kötelesek azt aláírásukkal ellátni, a kitüntetett összeget a postatakarékpénztár valamely közvetítő (posta) hivatalánál befizetni és a befizetés megtörténtét igazoló elismervényt és a vizsgálati kérvényt a szolnoki iparfelügyelőségnek megküldeni. Az elismervény beküldése előtt a vizsgálat semmi esetre sem teljesíthető.

Kereskedő-tanoncul azonnal alkalmaznak üzletben egy helybeli, vagy vidéki jónevelésű, jó viseletű fiút. Előzetes felvilágosítást levélbeli megkeresésre szívesen adok: id. Imrik József fűszerkereskedő, Jászapáti.

Kiadó ház.

Kiséren, özv. Fabó Lajosnének a jászkiséri piactéren, a községházával szemközt lévő kényelmes háza azonnal kiadó, esetleg örök áron is eladó. Értekezhetni a jászkiséri postahivatalban. — Bérbeadás esetén az eladás ki van zárva.

Kovald Péter és fia

cs. és kir. szab. kolme-, fonál- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó gyár

(Fennakadás nélkül!)

Knöpfler Géza

divatáruházában Jászapáti (Grossmann Farkas házában.)

fők-vegytisztító és műfestő intézetet nyit, ahol ezen kívül bármikor mindennemű vegytisztítás, műfestés a legjutányosabb árak mellett, portómentesen s kifogástalanul eszközöltetik.

Ugy a festésért, mint a tisztításért a cég szavatol.

Bővebb felvilágosítással és árjegyzékkel szolgál

Knöpfler Géza
divatáruháza
Jászapáti.

2

Mindenféle könyvnyomdai munkákat jutányos árért készít e lap nyomdája.

Tisztasága **30.000** koronával szavatoltatik.

A konyhában és házban

mindent, ami egyáltalában mosható és tisztítható, csakis

Schicht szarvasszappanával

tisztítsunk. E szappan évtizedeken át folytatott beható és lelkiismeretes tanulmányozásnak eredménye. Mosóereje rendkívüli, szavatolt tiszta és ment minden káros keveréktől. Gond nélkül használható tehát minden tisztítási célra, még ott is, hol közönséges szappan félmondja a szolgálatot vagy különös gondosság szükségeltetik.

□□□□□□□□□□□□□□□□